СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 208. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 8. вересня, 1925. VOL. XXXIII. No. 208. Jersey City, N. J., Tuesday, September 8, 1925. THREE CENTS

Люди розбирають останки воздухоплава Шенандо.

КЕМБРИДЖ, Огайо, 4. вересня. — Сюди приїхав на розслідження безпосередньої причини катастрофи воздухоплава Шенандо комендант Джекоб Г. Клайн з Лейкгерст, Н. Дж. На основі перших розслідів запевнюють, що причиною катастрофи було се, що обірвались буди газові тенки.

Але дохождення перепиняє многолюдна товпа народу, яка залягла цілий повіт Новбел, де розкинені останки воздухоплава, і без милосердя розграблює їх „на памятку".

З цілого воздухоплава, що коштував $2,000,000, нічого гридатного не останеться.

ЗАБОРОНИВ ГАЙЛЕНОВИ ГОВОРИТИ НА ВІТЕР.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 4. вересня. — Судя Арон Дж. Леві заборонив мейорови Гайленови вживати міської радіостації для своїх політичних промов.

СПЕКА У ВЕРЕСНІ.

СТ. ЛУИС, МО., 4. вересня. — Нині температура тут виносила 100 степенів Фаренгайта.

РОЛІ, Н. К., 4. вересня. — Сьогодня температура виносила тут 100 степенів. Се був найгорячійший вересневий день від 26 літ.

КОЛОМБІЯ, С. К., 4. вересня. — Нині температура тут виносила 107 степенів. Се був найгорячійший день в Савт Каролайні від 26 літ.

СМИТ І ГЕРСТ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 4. вересня. — Хотяй 15-ого с. м. має бути тут голосованє на демократичних кандидатів на мейора міста Ню Йорку Вокера і Гайлена і боротьба властиво повинна іти між ними, вона перетворилась у боротьбу говернора Смита проти властника тутешних трох газет Герста.

Смит назвав Герста, котрий підпирає Гайлена, брудним брехуном, а Герст у відповідь вихлюпався на нього уличною лайкою. Кромі того Герст воює проти Смита демагогічною агітацією і крикливими пікчерами. Словно, ролі кандидатів перейшли за них другі і вони тілько тепер видні на фронті.

БОЯТЬСЯ МІНІСТРА КАЙО.

ВАШИНГТОН, Д. К., 4. вересня. — В тутешних урядових кругах кажуть, що французький міністер скарбу Кайо вибрав собі до своєї комісії для полагоди воєнного довгу в Злучених Державах не фінансових знавців, але політиків.

Тому тут вгадують, що Кайо іде сюди виграти при помочі політичної пропаганди. Се американським урядовцям не подобається. Вони кажуть, що Кайо хоче перед вирішеннєм справи здобути насамперед публичну опінію в Америці, щоб відтак переговори лекше пішли. Але вони, кажуть, на се приготуються і скажуть, що тут ходить лиш про бізнес, а політику треба зовсім відкинути.

КУЛИДЖ ЩЕ НА ВАКАЦІЯХ.

СВОМПСКАТ, МЕСС., 4. вересня. — Президент Кулидж ще остається тут на вакаціях і не відомо, коли вибирається до Вашингтону.

УГОЛЬ ДОРОЖІЄ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 3. вересня. — Наслідком страйку в промислі твердого угля торговці зачинають підносити ціни угля. Торговці фірми Бернс Бродерс означили нині ціну на тону твердого угля $14.75, себто о 25 центів більше вчерашньої.

ЛІТАКОМ ДОРУЧУЄ ГАЗЕТИ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ.

СПРИНГФИЛД, Іллиной, 3. вересня. — Тутешня газета Ді Іллиной Стейт Реджистер завела небувалу новість в доручуванню газети передплатникам, а саме — при помочі літака.

Менаджер газети Фредерик Шач вислав летуна і з набором газет, щоб доставив їх передплатникам фармерам.

Сей переїхав простір, на якому досі доручувано троками (тяговими автомобілями) і з висоти 100 стіп кидав передплатникам газети після адрес, які держав перед собою.

Менаджер Шач каже, що воздушний спосіб доручування газет передплатникам фармерам задержить постійно набудуче, бо се коштує дешевше. Оперувати трок, каже він, коштує 10 центів на милю, а літак всього 4 центи.

ПРОТИ РИЗИКОВАННЯ ЖИТТЄМ ЛЮДИЙ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 4. вересня. — Сенатор Клод Н. Свонсон, з Верджинії, закинув владі американської воєнної фльоти, що занадто ризикує життєм людий в летництві.

Він каже, що цілком певно можна було охоронити залогу воздухоплава Шенандо від страти життя, а навіть і самий воздухоплав від знищення в таку очевидну бурливу негоду.

КУЛИДЖ ЗА ВОЗДУХОПЛАВАМИ.

СВОМПСКАТ, МЕСС., 4. вересня. — Президент Кулидж заявив, що він обстоює при потребі будовання воздухоплавів і радить, щоби на місце зруйнованого Шенандо побудовано другий воздухоплав.

З ГАЛИЦЬКОГО ОБЄДНАННЯ.

Ново утворена партія Українське Національно-Демократичне Обєднанне (УНДО) розпочала організаційну діяльність. Центральний комітет видав зазив до повітових організаторів, щоби підчас літніх ферій вишукали по всіх місцевостях відповідних місцевих організаторів, особливо споміж селян; приєднували членів для партії і збирали фонди. На осінні місяці УНДО має розпочати ширшу акцію в обороні шкільництва та гроти нового закона про земельну реформу, що кривдить наше населеннє. У шкільній справі проектується зїзд національних меньшостий у польській державі.

УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДЯНИНЕ!

Коли читаєш, що старому краєви грозить страшна руїна від голоду, повені та ляцького насильства, то памятай, що на тій землі жили Твої батьки, що там живуть Твої Рідні!

Коли читаєш, що скровавлена Рідна Твоя земля в голодових судорогах благає помочі для немічних дітий, інвалідів та старців — то тям, що вона звертається до Тебе!

Коли читаєш поклик до американської іміграції — то знай, що Тебе особисто закликають стати в ряди тих, які бажають волі Рідному Краєви.

Закінчуючи серпневу збірку кличемо до Тебе український читачу: Твоїм обовязком помогти братові! Хай в списку жертводавців на поміч інвалідам, сиротам, голодним селам, Рідній Школі та Просвіті не бракне Твого імени.

Всі зібрані жертви пересилайте негайно на закінченне серпневої збірки до:

OBYEDNANYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

СВОЯК КОРОЛЕВОЇ ВДОВОЛЕНИЙ ЯК ФОРМЕН.

Свояк італійської королевої, Матанович, колись член міжнародної комісії для означення границі на Балкані, чується тепер вдоволеним роботою формена (наставника над робітниками) при копанню вулиць в Монтреалі. Італійська королева, як відомо, була дочкою князя Чорногори, однакож по війні Чорногору прилучено до Югославії і пануюча родина Чорногори остала без заняття. Матанович довший час ходив вулицями Монтреалу, поки дістав роботу, як формен.

МОЛИЛИСЯ І ВИМОЛИЛИ.

Через десять днів молилися і провадили церемоніяльні танці з вужами Індіяне з племени Гопі в Арізоні, просячи дощу у Великого Духа (Бога). Заледви скінчилися їх молитви та танці 19. серпня, як на другий день прийшла буря з хмароломами, з градом і вітрами і попищила засіви, ушкодила телефонічні та телеграфічні лінії і взагалі наробила богато шкоди в стейтах Арізона, Індіена, Илиной, Айова і Ню Йорк. Виходить, що молилися Індіяне, але молилися за богато, бо дістали більше дощу чим було треба.

ІСЛЯНДЦІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВИЛЕЙ.

В Гімлі, Ман., святкували канадійські Ісляндці 50-літний ювилей свого прибуття до Канади і поселення над озером Вінніпег. На свято зїхалися Ісляндці з усіх ісляндських кольоній в Канаді і Злучених Держав, яких 5,000 душ. Деякі з учасників свята, що прийшли до Манітоби вже дозрілими людьми, займали підчас ювилейних церемоній почесне місце.

УРАГАН В ГОЛЯНДІЇ.

Дня 10. серпня знищив страшний ураган цілковито два голяндські села і поробив значні шкоди в богатьох місцевостях. В часі урагану було забитих чотири особи, кількасот ранених, 2000 осіб лишилося без даху над головою. Страти виносять коло 4 мільони фльоренів.

КІЛЬКО КОШТУЄ ВІЙНА В МАРОКУ.

Французький міністер фінансів Кайо, інформуючи закордонну пресу про фінансове положення, зазначив, що війна в Мароку коштувала досі 200 мільонів франків. Він думає, що ще 250 мільонів вистане, щоб довести війну до побідного кінця.

ЧЕХИ НАСЛІДУЮТЬ ПОЛЯКІВ.

Чеський сойм, подібно як і польський, ухвалив парцеляцію великої посїлости. І так в найблизшім році має бути розпарцельовано 302,000 гектарів, а з того тілько 6,000 гектарів т. є. всього 2% має припасти німецькому населенню, якого в Чехії є 3 міл. на 8 міліонів Чехів. Ще меньше мають дістати з парцеляції інші т. зв. національні меньшости. Не дивниця що німецькі газети в Чехії дуже виступили проти уряду за таку його політику насильства і гнету, а ціле німецьке населенне заложило як найенергічнійший протест. Німецькі газети домагаються, щоб політичні представники німецького населення в Чехії заскаржили за се Чехословаччину перед Лігу Народів, а чеський уряд взивають, щоби здержався з виконанием сього закона, поки не рішить сю справу Ліга Народів, бо чеська парцеляція є нарушеннєм прав національних меньшостий, забезпечених ріжними договорами. Так роблять Німці в Чехії.

ПОЛЬЩА НАЙДОРОЩА И НАЙБІДНІЩА ДЕРЖАВА В СВІТІ.

По урядовим даним з червня в останних місяцях були ось які ціни: Пшенична мука в Польщі 56.52 зл. за 100 кг., в Німеччині 40.56 зл., в Франції 42.67 зл., в Англії 49.76 зл., в Злучених Державах 52.67 зл.

Цукор (за 1 кг.): В Польщі 1.30 зл., в Франції 68 гр., в Англії 71 гр., в Злуч. Державах 67 гр.

Масло (за 1 кг.) в Польщі 4.33 зл., в Німеччині 3.95 зл., в Франції 3.19 зл.

По урядовим обчисленням припадає на кожну особу маєтку в Польщі 4 доляри, в Австрії 17 долярів, в Чехословаччині 18 дол., в Англії 42, в Франції 53 доляри.

ЩО ДІЄТЬСЯ В ЛУЦЬКІЙ ТЮРМІ?

Прийшли вістки, що в луцькій тюрмі вибух дня 10. серпня „бунт" політичних вязнів. Як кажуть, „збунтувалося" там зараз 150 вязнів, що хотіли висадити двері. Тюремна сторожа, усмиряючи „бунт", забила одного з вязнів, а провідників закуто в кайдани. Хто бунтувався і яка була причина бунту вязнів, покищо невідомо.

БІЛОРУСИ В ЛИТВІ.

В останніх днях липня відбувся в Ковні білоруський зїзд, на якому вибрано Білоруський Національний Комітет, до якого увійшли: Цвікевич, Грузьлей і Якович.

СТРАШНЕ, АЛЕ ПРАВДИВЕ!

Недавно відбувся у Волковиску чи Білостоці наглий суд над кількадесять Білорусами, запідозреними у вбивстві й грабунку управителя якогось маєтку і його жінки. Один з оборонців ось що оповідає про той суд:

Після вбивства поліція заарештувала фільварочну службу, в якої, до речі, найшли пограбовані річі, і кільканайцять Білорусів. На 8-ий день всю службу випустили, а під суд поставили тільки Білорусів, на яких мала показати служба. На суді всі заперечили свої зізнання, які зложили тільки тому, що кожного з них, скільки хто витримав, на поліції немилосерно били. Кількох оскаржених доказало, що в день вбивства були за кількадесять верств від того місця: один в ПКУ., другий в суді, третій ще десь там і ніяким чином не могли бути причасними в убийстві. Тільки один свідок, про якого доказано, що діставав з поліції гроші й скільки діставав і на що їх витратив, який кілька разів свої зізнання змінював вже на самім суді, раз показував вбивців то знов заперечував їх участь у вбивстві. І на підставі зізнань того свідка суд засуджує підсудних на кару смерти через розстріл.

Оборона шле телеграму з кількаст слів до президента й описує перебіг суду та просить помилування. Оборонці, навіть Поляки, оповідають, що за кількадесять літ практики трапляється їм перший такий випадок. Наш сенатор Карпінський, що теж був між обороною на тім суді, зокрема надає телеграму до міністра й до українського й білоруського клюбів, та іде до Варшави інтервенювати особисто. Зголошується до міністра, а цей повідомляє, що телеграма сенатора прийшла за пізно, бо перед нею вже вислана ним до президента неприхильна опінія на підставі опінії суду.

Сенатор Карпінський спішить до канцелярії президента. Президента нема, виїхав на відпочинок, а до суду вже вислана „відповідь президента", який утой час був в Кракові.

Тимчасом в пресі вже появилася відомість, що засуджених не помилувано і над ними виконано присуд.

А на місці приготовилась поліція, відділ війська, повели засуджених на місце страчення, привезли 4 трумни, збіглося ціле містечко, кажуть, були навіть жінки з дітьми, — нагадувалось середновіччя. Ось-ось — і згинуть „бандиди" і заликують „кресовці". А тут — в останний хвилі зявляється прокуратор і оголошує — помилувані!

А кажуть, що це може бути тільки в нас на „кресах".

Домагаємося знесення нагляв судів!

„Новий Час".

ПРАЦЬОДАВЕЦЬ З СЕРЦЕМ.

Таких людий, як Марцік, голова одної компанії деревляного матеріялу в Шикаго, нема богато на світі. Арештований був Едвард Ярецький, 19-літний хлопець, обвинувачений, що працюючи в тій компанії, вкрав в неї $819. Марцік прийшов до суду і сказав до судді: „Випустіть його сей раз. Він добрий хлопець і я тепер дам йому лучшу платню, щоби він не мав покуси до крадежі."

Дикі звірі в людському тілі.

ЛОНДОН, 4. вересня. — Син премієра Болдвина Оливер Болдвин, котрий належить до англійської соціялістичної партії, описав свої спомини з побуту у Вірменії в 1920 році підчас наїзду на сей край московських большевиків.

Він каже, що большевицька окупація се найбільша тиранія, яку колинебудь світ бачив.

Болдвин описує, як Чека зганяла людий, мущин, женщин і дітий, гурмою до театру в Еривані і там їх убивала та возами вивозила за місто.

Він теж згадує, як туди прислано з Москви комісаря Артабекова, котрий самий убив на місці кулями зі свого револьвера понад 100 осіб і глядів, як його жертви в судорогах конали.

ПЛЯН ТРОЦЬКОГО, ЯКБИ ТО СПЕНДУВАТИ МІЛЬОН РУБЛІВ.

ХАРКІВ, УКРАЇНА, 3. вересня. — Леон Троцький одобрив сьогодня, яко голова „наукового і технічного бюра" верховного Економічного Совета, великий плян на велику електровню в Катеринославщині над Дніпром біля порогів, із силою 300,000 пар коний.

Троцький каже, що до провірення можливости сього пляну запросить американських знавців і буде домагатись на се провірення міліона золотих рублів від московського правительства.

Ціле те підприємство буде коштувати, каже він, $200,000,000. Троцький признає, що совєтська влада не має гроший на се і тому хоче звернутись до закордонних капіталістів, щоб дали на се позичку. Електрична сила, каже він, служити-ме для промислу в копальнях угля, заліза і мarганця у східній Україні.

(Поки большевики на Україні, то се байка, аби закордонні капіталісти дали їм позичку хочби навіть і на таку практичну річ як електровня над Дніпровими порогами. Але діти і большевики люблять байки).

ЛЕНІН ВЖЕ — „СВЯТИЙ".

МОСКВА, 3. вересня. — До гробівця Леніна щодня ідуть маси людий, як до святого місця.

Нині серед людий була одна дівчина, котра казала, що часто ходить на могилу Леніна і „се їй помагає".

Совєтська влада доручила місцевеим владам усюди помістити пікчери Леніна з червоною стяжкою. В Тіфлісі, на Кавказі, під одним таким пікчером одна жінка умістила електричну лямпку, щоб Ленінови світилось як святому.

БІЛОРУСЬКІ ПОВСТАНЦІ.

БЕРЛІН, 3. вересня. —Із совєтської границі сповіщають, що білоруські повстанці напали на стацію Уша на совєтській Білоруси недалеко Гомеля. Відтак перейшли до села Сомсевичі і до місточка Уварович. Там прилюдно розстріляли всіх комуністів і роздали людям гроші, які забрали із зелізничих кас. Вкінці оставили гисмо від організації „Білоруської Свободи" і відїхали.

РІФИ ХОТЯТЬ САМОСТІЙНОСТИ.

ПАРИЖ, 3. вересня. —Кореспондент тутешнього дневника Матен продістався в Мароку через боєву лінію до Ріфів і мав розмову з братом Абд-ел-Кріма.

Сей йому заявив, що Ріфи не хотіли і не хотять війни ані з Францією ані з Еспанією, а тілько хотять независимости і признання їх границь. Коли се станеться, казав брат вождя Ріфів, так вони готові помиритись, а інакше будуть воювати до останнього свого жовніра.

Про султана Марока, Мулая Юсефа, сказав брат Абд-ел-Кріма, що Ріфи його не признають, та він лише „повнійше зеро".

БУДУЧІ АТЛЯНТІЙСЬКІ ВОЗДУХОПЛАВИ.

ЛОНДОН, 3. вересня. — На зібранню британського Наукового Товариства в Савтгемптоні прочитав Оливер Симонс свою розвідку, в якій заповів, що до 10 літ будуть між Европою й Америкою курсувати посажирські воздухоплави, які перевозити-муть по 100 пасажирів протягом півтора дня.

РОЗУМНЕ СЛОВО.

ЛОНДОН, 3. вересня. — На зібранню Британського Наукового Товариства говорив сьогодня між іншими сер Оливер Ладж, котрий закинув ученим, що у своїх працях і викладах вживають дуже складної мови і богато штучних слів, хотяй поправді кождий учений міг би кожду учену річ висловити найпростійшою мовою і найпростійшими англійськими словами.

В ЛАТВІЇ УВЯЗНЕНО АГІТАТОРІВ.

РИГА, столиця Латвії, 3. вересня. — Латвійська поліція увязнила тут і в околиці 78 большевицьких агітаторів.

Сімох з них мало фальшиві пашпорти, а при деяких з них найдено доручення від Гершка Зіновєва, як вести агітацію між недалеких латвійських парляментарних виборів. Ім доручено агітувати за комунами і за розпуском армії, а навіть навчати своїх приклонників оруже.

БУДЖЕТ ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 3. вересня. — Польський премієр Владислав Грабський подав до відома, що буджет Польщі на сей буджетовий рік (з серпнем рік, від 1-ого липня, 1925, до 30 червня, 1926) виносить ...

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СХІД І ЗАХІД

Провідник російських монархістів і предсідатель їх „Висшего Совета", Н. Е. Марков (2-ой) недавно сказав у Парижі на зібранню російських монархістів м. і. таке:

> Большевизм — се витвір АЗІЯТЧИНИ. Росію Петра Великого погубили АЗІЯТИ зліва — соціялісти, й АЗІЯТИ справа — надпатріоти. Спасенне Росії в сьому, щоб ВІДВЕРНУТИСЬ ВІД АЗІЇ, а обернутись лицем до Европи.

Далі Марков взиває своїх однодумців, щоби покинули „ТАРАБАННИЙ АЗІЯТСЬКИЙ НАДПАТРІОТИЗМ", а пізнавали і навчились ПРАВОВИХ ЕВРОПЕЙСЬКИХ ФОРМ.

Вкінці він доручав своїм слухачам держатись гасла РІВНОСТИ ВСІХ ПЕРЕД ЗАКОНОМ, ЩО СТОЇТЬ ПОНАД ВСІМ, і радив покинути клясову і національну ворожнечу, бо, казав, лиш такими шляхами можна відбудувати й удержати російську державу.

* * *

Н. Е. Марков російський монархіст і приклонник великого князя Миколи Миколаевича, котрий хотів би при помочі Польщі і Румунії держати українську націю поділену і в неволі, і тому він як і Микола Миколаєвич се вороги нашого народу.

Та ми подали голос Маркова не тому, аби сказати признанне ворогови. На таке признанне він зовсім від Українців не заслуговує.

Мо подали його голос тому, щоби показати, що навіть самі азіяти, якими є всі Москалі до споду своєї душі, починають бачити свою азіятчину і розуміти, що вона довела до теперішнього „безобразія", яке уявляє собою так званий СССР.

Лише дикі азіяти могли держати таку царську Росію, яка була і її системою довести до теперішньої, тоїсамої, лиш відверненої до гори ногами.

Далеко ще Москалям статись Европейцями, а ще дальше московським монархістам збудувати европейську правову державу.

Показати московську азіятчину в її власному зеркалі ми хотіли — нашим таки землякам, Українцям, і то тим особливо, котрі одушевляються московським азіятським большевизмом і „комунізмом", або загалом з отвертою душею приймають усе, що приходить зі Сходу.

Коли навіть такий крайний ретроград і монархіст радить своїм же подібним крайникам, відвертатися від Сходу, а звертатись на Захід, то що доперва говорити про Українців, котрих московська азіятчина хотіла винищити духово і фізично!

Вони повинні не тільки самі звертатись на захід і відвертатись від східної азіятчини, але навіть і від тих азіятів-Москалів, котрі вже рішились відвернутися від східної азіятчини.

ЦЕРКОВ І ПОЛІТИКА

Перемиський тижневик Український Голос докоряє еп. Хомишинови, що у свому пастирському листі написав про українську автокефальну церкву таке: „Бо там епископа висвятили самі світські люди враз зі своїми жінками" і далі так пише:

Чи се канонічно, чи се свячение важне, в се не входимо. А культурному чоловікови не вільно сього висмівати немудрими дотепами.

І ми на сім місці ще раз мусимо підчеркнути засадниче становище українського громадянства в Галичині, а саме, що ми Українці греко-католицького обряду любимо свою Церков, але заразом шануємо релігійні почування наших придніпрянських братів, так як се є у інших культурних народів: Німців, Англійців ітд. Українське громадянство Придніпрянщини завсіди відносилось до нашої Церкви і нашого греко-католицького духовенства з найбільшою симпатією.

Свідком є митр. А. Шептицький і богато наших священиків, котрі вчасі війни перебували на Великій Україні. Любови до своєї церкви не показується ненавистю до іншої церкви і тому у висловах і писаннях чоловіка високої культури, митр. Шептицького, ніде не знайдемо таких „дотепів", які стрічається у еп. Хомишина. Навпаки, він де появився, єднав собі людий інших віроісповідань, а як приклад може послужити його візитація на Буковині ще перед війною. Коли в Чернівцях витали його Жиди, він промовив до них у еврейській мові і зєднав собі їх. А що-ж говорити про церков наших братів придніпрянських Українців?!

Коли наше ціле громадянство (так як і Литовці, Чехи, Хорвати ітд.) виступає проти Риму, то виступає не проти віри, репрезентованої Апостольським Престолом, А ПРОТИ ЧИСТО СВІТСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ВАТИКАНСЬКИХ ДИПЛЬОМАТІВ. А як дехто се становище українського громадянства вважає ворожим становищем проти Апостольського Престола, то мішає грішні світські справи з церковними.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК

БОРОТЬБА ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ

Большевики борються тепер зі своїми противниками. А саме в Московщині утворився „Комітет Національної Оборони Росії". Се революційна організація, мабуть монархістична, яка хоче повалити большевицький лад. Покищо ся організація виконує напади. І так недавно напала вона зі зброєю на касарню саперів і на військовий магазин сукна. Большевики страшно пімстились на сих революціонерах і на тих, яких підозрівали, що остають з ними в спілці. Здавалось, що ся організація згноблена. Але так не є.

Видко, ся організація велика, бо не вважаючи на розстріли за напад на касарні і магазин, вона недавно в Петербурзі напала на почтову касу. Сей напад відбувся вночі. Каси беріг сторож. Коли революціонери увійшли до почтового будинку, він хотів телефонічно дати знати про се поліції. Але революціонери задусили його, а на пострах припняли йому на грудях вирок смерти революційного комітету. Опісля революціонери зрабували цілу касу, полишуючи в ній лиш посвідку, що забрали гроші яко завдаток на рахунок тих гроший, які большевики забрали від російського уряду. Кілько гроший забрали революціонери, того не знати.

Большевицький уряд оголосив, що зрабовано 150 тисяч рублів. Але догадуються, що зрабована сума більша. Тепер ведеться дуже строге слідство. Арештовано богато почтових урядовців, а касієра розстріляно, бо підозрівали його, що був у змові з революціонерами і навмисно лишив у касі через ніч так богато гроший.

Але ще не прогомоніла справа рабунку в почтовій касі, а тут знову шкода. Революціонери підложили огонь в петербурській електровні і понищили машини. Покищо арештовано кількох людий з огневої сторожі, які робили перепони при гашенню огню. Кажуть, що найдено при них монархістичні відозви.

Рівночасно Курди з Персії перейшли большевицьку границю і заняли автономний большевицький край Нахічевань та проголосили Курдійську народню републику. На приказ большевицької команди вислано проти Курдів дві дивізії війска, яке вже прогнало Курдів з деяких околиць.

Замах в Петербурзі і наїзд Курдів уважають большевики роботою Англії. Вона то дає, кажуть, гроші на монархістичну агітацію, бо має намір зробити обрахунок з большевиками.

Як звісно, большевики хотять підкосити Англію, а Англія готовиться до війни з большевиками. Знають про се большевики і хотять собі зєднати англійське та французьке громадянство.

Тому то большевицький посол в Лондоні знову замовив в Англії машини й інші товари за великі гроші, котрі мають бути виплачені зараз на долоню, а большевицький посол в Парижі, Крассін, веде переговори з французьким урядом у справі сплати царських довгів. А саме годяться большевики заплатити Франції половину царських довгів разом з процентами від 1918 року.

Чи переблагають большевики Англію сими уступками? Політики не вірять і заповідають війну. Де ся війна вибухне, про се всяко говорять. І так в Америці на Шікаґовському університеті виголосив відчит політик Нортон, котрий знає дуже добре Азію. Він заявив, що саме тепер ведеться очайдушна гра світових політиків, хто має захопити Сибір і Манджурію. Ся гра небезпечна до тоїсамої міри, як се, що сталося в Сараєві 1914, а що довело до світової війни. Нортон каже, що царська Росія кількасот літ старалась закріпити своє панованне в Азії. Тепер большевицька Росія робить в Азії тесаме і досі може повеличатись неабиякими успіхами. Большевики мають тепер не лише те все, що належало до царської Росії, але понадто мають ще у своїх руках і Монголію. Все те здобули большевики дипльоматією, конференціями, а по трохи і боротьбою. Вони загрожують тепер в Китаю, Індії й Англії, котра мусить боротись, коли не хоче стратити свого світового значіння.

ФІНАНСОВА КРІЗА В ПОЛЬЩІ.

(З львівського тижневика Рада).

В 2-ім числі нашого часопису, розглядали ми (в окремій статті зовнішні й внутрішні причини захитання польського золотого. Щоби не стрінув нас замість песимістичної оцінки фінансово-економічного положення в Польщі, подаємо польський авторитативний голос в цій справі, який майже в цілій основі потверджує наші попередні виводи.

На цю тему пише краківський „Час" з 10. м. м. так: „Падання золотого викликало в цілій Польщі зрозумілу паніку... Звалювання однак вини на спекуляцію й ворожу діяльність неприхильних нам держав, є тільки частина правди. Німці можуть використати тільки трудні для Польщі хвилі, щоби їх ще більше погіршити та приспішити момент дезорганізації польської валюти. Але навіть цілий світ не зможе фінансовій ситуації зашкодити або змінити її в некориснім напрямі, якщо вона є засадничо й безсумнівно корисна й певна. **Однак польська фінансова й валютова ситуація є безсумніву в теперішнім часі некорисною...!**

1\. Покриття польської валюти без сумніву зменшилося. Запас девіз (чужих валют: долярів, фунтів стерлінґів і т. д.), що досягав квоти 300 міліон. п. зол., тепер зменшився до суми 90 міліон. зол. пол. (стан з 20 липня). Рівночасно запас зо[illegible] в Банку [illegible] кілька міліонів. Польський Банк ограничив обіг банкнотів. Загальна сума з близько 600 міліон. пол. золотих спала на небогато понад 450 міліон. пол. зол. Але не належить забувати, що поза банкнотами має Польща в обігу перейшло 100 міл. пол. зол. „більону". Коли узгляднимо „більон," то покажеться, що покриття пол. золотого виносить менше, чим 40%. Страхи не для того, що покриття золотого виносить не повних 40%, — але для того, що продовж пів року воно упало з 70% на 40%.

Польський Банк мабуть може вдержати рівновартість золотого, віддаючи девізи. Він міг би і дальше покрити ціле запотребовання, тільки при теперішнім темпі топніння девіз, заходить питання як довго? В тім лежить ціла небезпека для золотого!

2\. Польський буджет є рівно тривожний. Перший півріх приніс недобір; той недобір зїв американську позичку, яка через те в нічім не облекшила недолі населення й спричинила випущення „більону," утруднюючи в цей спосіб польську валютову ситуацію. Колиб не було буджетового недобору, булоб о 100 міл. пол. в більоні менше, девізи з позички булиби позістали в більшій кількости в Польськім Банку й о захитанню золотого мимо всяких інтриг Берліна і Праги, не булоб мови. Рідко лише валютові трудноші не мають свого джерела в буджетових недоборах.

3\. Вкінці польський торговельний білянс є фатальний, попросто грізний. Був таким від першої хвилі санації, — а то для того, що польський промисл був недужий, хорий, неспосібний до конкуренції і міг істнувати лише в нездорових умовинах інфляції, користуючись субсидіями у формі т. зв. правительственних, незвальоризованих кредитів і т. д. Добрий урожай не зможе засадничо направити пасивного торговельного білянсу, і не можна манити себе надією, що Польща зможе богато збіжа вивезти, при тім буде дуже тяжко найти збут для тої надвижки. В цім випадку недобір торговельного білянсу зменшивсяб о 30—40 міл. пол. зол. місячно, а що він виносить тепер місячно 60—70 міл. пол. через те в дальшім тягу позісталаб надвижка імпорту себто недобору в висоті около 30 міл. пол. зол. місячно, — то є 360 міл. пол. зол. річно. Польський імпорт удержується від ряду місяців менше більше на тім самім рівені. Належить отже сумніватися, чи удасться замітно його зменшити. Радше треба думати про збільшення експорту. Але на це треба реорґанізації господарського життя Польщі, бо цілий польський апарат продукує за дорого.

Не улягає сумнівови, що Польща стоїть сьогодня перед много грізніщою фінансовою крізою, чим та, яку переживала в минулім році. Ратунком для золотого є упадок цін, а це без глибшого потрясення не може відбутися. На разі однак польське правительство стремить штучно до зменшення імпорту, підвисшаючи в першу чергу мито (цла). Цла збільшують дорожнечу. Вони є джерелом зарібків купців і спекулянтів на звишку; цла підвисшають кошти удержання, отже спричиняють зріст урядничої множної та взагалі зріст видатків, утруднюючи і так захитану рівновагу буджету. Цла ніколи і ніякої господарчої ситуації не розвязали і так само не можуть принести розвязання фінансових теперішних трудноців Польщі."

Та наведений оцей польський голос стверджує лиш подійсний невідрадний стан польських фінасів і економічної кризи. Але він не в силі подати доцільних способів ратунку. Чи знайдуться вони, — покаже будучність. Ґрабского однак способи, як бачимо, заводять!!

АКЦІЯ ДОПОМОГИ СЕЛУ І ПОЛЬСЬКА ВЛАДА.

Звідомлення Комітету Допомоги „Голодному Селу".

До допомогової акції, яку провадять Комітети Допомоги Голодному Селу, польська влада не могла й ні нині не може знайти певної спільної лінії і кожний представник влади „розвязує" справу з ними по своїй уподобі.

В Галичині істнує понад 30 Повітових Комітетів і понад 300 Сільських Комітетів Допомоги Голодному Селу; величезна більшість їх провадить свою діяльність без жадних перешкод, переводить збірки, збирала виказ потрібуючим допомоги, ділила збіжжа. Деякі Комітети подали до староства заяви про своє заснування і ці заяви були приняті старостами до відома. Так було примірем в Рудках, Комарні, Яворові, Городку Яґайлонському. В Добромили староство дало дозвіл Комітетови на переведення вуличної збірки, такий самий дозвіл дало староство в Яворові. В Рудках і Комарні староство перейняло на себе контрольні функції при розділі допомоги і зажадало представлення до староства виказів тих, що одержали допомогу.

Поруч з тим староство в Перемишлі відповіло відмовно приняти до відома заснування Комітету через те, що, мовляв, справа допомоги обнята державною акцією. В Чорткові староство відтягалося з відповідю на заяву про леґалізацію Комітету і пропонувало Українцям увійти до допомог. комітету при старостві. Таку саму пропозицію робив староста в Дрогобичі. В Сколім староста просто заборонив Повітовому Комітетови провадити свою роботу.

Ще більший хаос і самоволю виявляє у відношенні до допомогової акції поведінка низших представників адміністраційної влади. В пов. Добромиль в селах Старяві і Смільниці жандарми переводили слідство в справі того, що місцеві комітети не уділювали допомоги Полякам. В Сколім поліція заборонила збірки і конфіскувала зібрані гроші. В яворівському повіті шкільна влада зробила нагінку на учителів, членів сільських комітетів добачуючи злочин у тому, що вони ділили збіжжа, яке прийшло з Великої України. А в Дрогобиччині навіть дійшло до арештів і конфіскації збіжжа.

Селяне і маєтковий податок.

З повіту Комарно повідомляють: скарбовий уряд розсилає повідомлення про вимір третьої рати маєткового податку деяким з тим селян, які досі податку не платили, бо їх маєток був оцінений нижче 3000 швайц. фран., — себто нижче тої вартости, при якій побирається маєтковий податок. Видно, що податкова влада в цілях направи польського скарбу пускається на всякі штучки.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

ГАЛИЦЬКА ІДИЛЛЯ.

Ніч кінчаєсь. Гаснуть зорі,
Наступає біла днина,
Вже працює там у полі
І конина — і людина.

„Гей, вйо, карий! Гей же, гніда!
Краймо чорную землицю!
Недалеко до обіда:
Я зїм хліб, а ти пашницю".

Сонце гріє, пригріває,
Утомилася конина,
Піт горячий виступає
На всім тілі хрестянина.

„Гей, вйо, карий! Нуж орати!
Ми-ж на те на світ родились,
Щоб робити, гарувати,
А тоб вмерли й не нажились".

День кінчаєсь, місяць сходить,
На подвірю коло тина
У сні тихім ніч проводить
І конина — і людина.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗА
SUPREME OFFICERS OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASS'N.

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДАТЕЛЬ:
ТЕОДОР ГРИЦЕЙ,
329 S. 4th St., Philadelphia, Pa.

ГОЛОВНИЙ МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬ:
МИХАЙЛО УГОРЧАК,
325 York St., Jersey City, N. J.

ГОЛОВНА МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬКА
МАРІЯ ОЛЬШАНИЦЬКА,
3515 Professor St., Cleveland, Ohio.

ГОЛОВНИЙ РЕКОРД. СЕКРЕТАР:
ІВАН КАШТАНЮК,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ ФІНАНС. СЕКРЕТАР:
РОМАН СЛЮБОДЯН,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ КАСІЄР:
ВАСИЛЬ ЛЕВЧИК,
48 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

МЕНАДЖЕР „СВОБОДИ":
СЕМЕН ЯДЛОВСЬКИЙ,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
ОНУФРІЙ ШАРАВАРКО,
137 W. Muire Ave., Hazleton, Pa.
ОМЕЛЯН РЕКРУТ,
24 Bishop St., Providence, R. I.
ГРИГОРІЙ ПИПЮК,
159 Tilghman St., Allentown, Pa.

РАДНІ:
Т. МИХАЛЬЧУК,
12231 Moran St., Detroit, Mich.
о. В. СПОЛІТАКЕВИЧ,
29 Chestnut St., Yonkers, N. Y.
Др. М. КЛИМ,
3826 A Lee Ave., St. Louis, Mo.
МИХАЙЛО ПЕТРІВСЬКИЙ,
1500 S. Third St., St. Louis, Mo.
ВАСИЛЬ ГРИШКО,
161 Tilghman Ave., Allentown, Pa.
МИКОЛА ШЕВЧУК,
Box 468, Manville, R. I.
ДМИТРО БРАТУСЬ,
358 Ave. A., Rochester, N. Y.
СТ. МАТЧАК,
120 Second Ave., New York, N. Y.
АННА СТАДНИК,
2062 W. 10th St., Cleveland, O.
МАРІЯ МЕЛЬНИК,
51 Pulsyfer St., Auburn, N. Y.

Головна канцелярія У. Н. Союза находиться у власнім домі під числом 83 Grand St., Jersey City, N. J. Telephone: 1838 Montgomery.

В. ПАЧОВСЬКИЙ.

В ШУМІ ПОЖЕЖІ.

Вся Україна в шумі пожежі,
Од бою сиве волосся рвем,
Здавили горло, тому стоптали,
Шарпають душу, та ми живем!
Зродиться местник з кровавих туг,
Встане народ мій, вічний наш дух!

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ

„СВОБОДИ"

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.
„СВОБОДА" виходить кождого дня з виїмкою неділь і свят.
„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві.
„СВОБОДА" також подає найдокладніші відомости в теперішних подій в старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ	НА ЦІЛИЙ РІК	$ 7.00
„ „	НА ПІВ РОКУ	$ 3.75
„ „	НА ТРИ МІСЯЦІ	$ 2.00
В ДЖЕРЗИ СИТІ, КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:		
„ „ „ „	НА РІК	$10.00
„ „ „ „	НА ПІВ РОКУ	$ 5.00
„ „ „ „	НА ТРИ МІСЯЦІ	$2.75

Звертається увагу, що на кредит нікому не висилається часописи.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

КАРТА ЗМІНИ АДРЕСИ.

Хто зміняє свою адрес у,нехай долучить почтову марку за 10 центів і вишле сю картку на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

До Адміністрації „Свободи":

Залучаючи почтову марку на 10 центів прошу змінити мою адресу.

Моя стара адреса була:

Число відділу..........
Імя ....
Улиця ....
Почта ....

Нова адреса є:

Число відділу..........
Імя ....
Улиця ....
Почта ....

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць серпень 1925 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив
1.	372.34
2.	144.18
3.	69.40
4.	79.97
5.	64.12
6.	22.37
7.	204.05
8.	148.03
9.	122.90
10.	175.54
11.	11.50
12.	107.53
13.	30.97
14.	80.02
15.	41.47
16.	31.35
17.	26.65
18.	96.60
19.	9.19
20.	155.45
21.	51.72
22.	83.91
23.	37.34
24.	140.70
25.	41.66
26.	35.20
27.	42.37
28.	184.55
29.	154.56
30.	62.11
31.	126.65
32.	30.09
33.	52.30
34.	95.59
35.	26.83
36.	65.78
37.	39.79
38.	216.87
39.	88.40
40.	22.60
41.	39.19
42.	112.68
43.	34.28
44.	131.30
45.	167.01
46.	33.34
47.	27.73
48.	50.99
49.	14.09
50.	44.90
51.	64.59
52.	21.34
53.	47.32
54.	15.37
55.	44.23
56.	87.48
57.	95.22
58.	47.75
59.	131.12
60.	16.43
61.	60.63
62.	82.87
63.	269.76
64.	67.62
65.	220.62
66.	108.41
67.	117.25
68.	29.25
69.	91.20
70.	223.44
71.	15.73
72.	60.71
73.	96.43
74.	52.85
75.	67.21
76.	215.58
77.	99.71
78.	148.12
79.	6.16
80.	52.08
81.	114.31
82.	48.02
83.	64.57
84.	14.16
85.	113.88
86.	166.87
87.	99.56
88.	4.59
89.	8.53
90.	165.17
91.	198.29
92.	16.46
93.	28.20
94.	167.92
95.	71.92
96.	168.76
97.	34.69
98.	149.96
99.	150.75
100.	75.24
101.	56.05
102.	244.51
103.	68.62
104.	168.06
105.	117.83
106.	184.51
107.	54.86
108.	98.75
109.	121.97
110.	34.13
111.	41.76
112.	128.15
113.	92.90
114.	67.42
115.	19.08
116.	56.98
117.	78.81
118.	71.91
119.	33.58
120.	105.19
121.	73.83
122.	61.70
123.	84.24
124.	71.94
125.	16.09
126.	81.04
127.	87.43
128.	53.95
129.	24.97
130.	179.02
131.	17.20
132.	120.67
133.	133.89
134.	27.68
135.	119.24
136.	133.69
137.	122.91

Відділ	Заплатив
138.	40.88
139.	59.53
140.	57.05
142.	96.41
143.	66.35
144.	55.10
145.	42.36
146.	73.96
147.	273.78
148.	12.32
149.	54.05
150.	27.44
151.	51.83
152.	45.22
153.	17.23
154.	43.15
155.	269.38
156.	54.73
157.	47.71
158.	19.76
159.	66.90
160.	83.00
161.	55.58
162.	39.61
163.	65.22
164.	48.34
165.	99.39
166.	17.87
167.	36.32
168.	123.92
169.	32.73
170.	203.21
171.	48.02
172.	54.54
173.	28.84
174.	40.80
175.	86.31
176.	38.15
177.	76.49
178.	29.30
179.	188.43
180.	13.34
181.	123.96
182.	109.93
183.	105.02
184.	14.66
185.	64.32
186.	68.37
187.	49.59
188.	17.99
189.	21.10
190.	10.11
191.	62.96
192.	50.37
193.	136.91
194.	19.25
195.	33.60
196.	42.97
197.	38.63
198.	63.40
199.	11.68
200.	74.86
201.	55.93
202.	31.70
203.	96.43
205.	20.35
206.	310.96
207.	52.30
208.	26.93
209.	139.44
210.	51.34
211.	111.27
212.	31.75
213.	265.53
214.	43.15
215.	37.13
216.	44.14
217.	251.44
218.	238.78
219.	34.78
220.	115.94
221.	284.79
222.	25.28
223.	153.89
224.	16.47
225.	31.23
226.	20.77
227.	54.34
228.	41.05
229.	191.31
230.	191.61
231.	48.54
232.	67.80
233.	57.23
234.	120.41
235.	99.02
236.	67.77
237.	167.41
238.	33.00
239.	166.14
240.	13.27
241.	36.36
242.	110.80
243.	113.41
244.	28.97
245.	94.16
246.	36.48
247.	199.76
248.	52.55
249.	27.37
250.	20.95
251.	121.43
252.	46.69
253.	32.35
254.	104.77
255.	58.58
256.	21.42
257.	3.64
258.	25.57
259.	128.46
260.	24.24
261.	27.69
262.	35.20
263.	38.38
264.	16.01
265.	29.14
266.	64.00
267.	37.95
268.	34.85
269.	43.01
270.	132.15
271.	30.76
272.	9.84
273.	63.04
274.	132.39
275.	64.36
276.	322.53

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
277.	46.68	323.	41.42
278.	49.15	324.	97.44
279.	13.41	325.	34.48
280.	83.39	326.	136.12
281.	10.70	327.	22.72
282.	130.10	328.	13.22
283.	82.49	329.	22.36
284.	21.95	330.	90.83
285.	34.24	331.	24.19
286.	61.33	332.	68.75
287.	14.82	334.	28.83
288.	188.39	335.	29.97
289.	14.84	336.	114.47
290.	48.17	337.	31.95
291.	24.50	338.	239.16
292.	170.66	339.	47.37
293.	16.08	340.	13.15
294.	44.01	341.	59.01
295.	154.82	342.	102.24
296.	180.60	343.	39.22
297.	20.01	344.	32.26
298.	44.24	347.	56.94
299.	55.54	350.	59.05
300.	263.37	351.	44.42
301.	97.74	354.	30.89
302.	8.91	355.	59.72
303.	37.06	357.	36.91
304.	27.36	363.	123.35
305.	47.28	364.	156.98
306.	8.12	365.	119.93
307.	18.15	367.	176.81
308.	97.52	369.	142.14
309.	28.50	370.	190.39
310.	30.01	371.	70.05
311.	16.13	379.	59.31
312.	21.64	380.	28.67
313.	19.69	381.	28.32
314.	10.92	384.	84.56
315.	16.56	385.	234.95
316.	230.37	388.	137.98
317.	80.90	392.	20.50
318.	93.44	393.	24.96
319.	11.35	396.	68.61
320.	69.78	400.	33.40
321.	66.46	401.	28.55
322.	24.49	402.	3.67

З місячних вкладок	28,357.25
Процент від бондів	1,316.67
Заробок від бондів	170.00
Процент від моргечів	2,401.50
Зворот стипендії	10.00
Сплата бондів	9,830.00
Сирітські части по бл. п.	
Василь Сворень, в. 326	450.00
Разом	42,535.42

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Прокіп Кушнір, в. 239	1,000.00
Гелина Зарицька, в. 316	500.00
Мих. Сташко, в. 396	500.00
Іван Суханич, в. 106	184.75
Іван Заверуха, в. 217	100.00
Ст. Горячий, в. 247	500.00
Григ. Гориняк, в. 27	200.00
Гнат Дранута, в. 193	100.00
Михайло Тицяк, в. 45	100.00
Марта Стахняк, в. 77	500.00
Іван Вейнерт, в. 295	750.00
Мілька Голюк, в. 140	250.00
Вас. Сворень, в. 326	1,000.00
Іван Янчишин, в. 206	500.00
Вас. Романчак, в. 106	1,000.00
Григорій Вовчак, в. 96	1,000.00
Іван Зазуля, в. 38	1,000.00
Олекса Трембач, в. 12	1,000.00
Теод. Шумейко, в. 133	1,000.00

Запомоги з фонду запомогового:

Микита Джмелик, в. 135	100.00
Теодор Нищук, в. 217	100.00
Іван Лапіцький, в. 96	50.00
Панько Коваль, в. 174	50.00
Іван Ґалянт, в. 180	50.00
Матвій Шевяк, в. 274	75.00
Федор Данько, в. 308	25.00

Виплати з фонду сирітського:

Кат. Корчинська, в. 104	59.75
Вас. Федусько, в. 276	59.75

Розходи адміністраційні:

Свобода за орґан	3,767.70
Платня гол. уряду	500.00
Рент банкової скритки	30.00
Печатки для відділів	28.15
Стейт за праці	10.00
Видатки канцелярійні	34.91
Разом	16,125.01

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем міс. липня остала	281,964.62
Прихід за серпень	42,535.42
Разом	324,500.04
Розхід за серпень	16,125.01
Готівка з кінцем міс. серпня 1925 остає	308,375.03

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	308,375.03
Морґечі	477,410.00
Бонди	432,719.48
Реальність	19,500.00
Друкарня	21,000.00
Разом	1,259,104.51

Стан довжний:

Фонд посмертний	809,920.69
„ резервовий	217,301.35
„ запомоговий	41,071.60
„ адміністрац.	31,191.32
„ конвенційний	1,224.60
„ народний	725.62
„ сирітський	157,301.35
Разом	1,259,104.51

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
за місяць серпень 1925 р.

Відділ	Заплатив
1.	20.95
2.	13.35
3.	11.40
4.	2.25
5.	5.00
6.	1.50
7.	29.48
8.	7.65
9.	17.35
10.	3.60
14.	1.75
15.	7.45
16.	5.20
18.	10.15
20.	5.20
21.	5.25
22.	15.10
23.	3.15
24.	14.85
25.	1.35
26.	1.75
27.	3.00
28.	18.00
29.	10.15
30.	7.45
31.	19.15
34.	11.95
35.	3.15
36.	50
38.	24.80
39.	5.18
40.	2.70
41.	3.60
42.	9.25
43.	2.25
44.	20.03
45.	12.37
47.	2.05
50.	8.30
51.	2.25
52.	75
53.	5.18
55.	4.30
56.	11.93
57.	7.65
58.	5.65
59.	14.20
61.	6.08
62.	6.98
63.	26.78
64.	7.45
65.	21.60
66.	4.05
67.	9.00
68.	2.50
69.	4.30
70.	25.88
72.	9.16
73.	6.75
74.	2.40
75.	12.85
76.	24.75
77.	4.05
78.	3.40
80.	3.40
81.	7.80
82.	5.00
83.	10.12
85.	11.05
86.	5.20
87.	14.40
88.	90
89.	1.65
90.	19.15
91.	21.20
93.	2.93
94.	8.55
95.	3.25
96.	17.70
97.	2.25
98.	5.85
99.	22.30
100.	4.95
102.	44.80
103.	2.70
104.	19.60
105.	6.55
106.	4.50
107.	2.70
108.	8.33
109.	9.25
110.	90
112.	11.25
113.	5.15
114.	6.10
115.	25
116.	8.10
118.	3.60
120.	8.78
121.	8.35
123.	6.08
124.	14.00
126.	2.25
127.	9.90
128.	4.75
130.	6.00
131.	1.15
132.	21.15
133.	5.85
135.	6.30
136.	14.20
137.	14.90
139.	3.83
140.	25
142.	7.45
143.	2.50
144.	2.50
145.	1.65
146.	5.40
147.	34.20
148.	4.50
149.	6.95
153.	3.20
155.	44.35
156.	5.40
158.	1.70
159.	6.08
160.	11.70
161.	5.00
162.	5.20
163.	7.65
164.	3.60
165.	6.30
166.	1.58
168.	17.10
170.	12.38
171.	25

Відділ	Заплатив
172.	3.40
174.	4.10
175.	4.35
176.	2.05
177.	4.95
179.	20.05
181.	14.20
182.	10.35
183.	4.35
191.	50
192.	2.70
193.	8.35
196.	2.50
197.	2.55
198.	4.50
200.	12.15
201.	5.00
203.	8.35
205.	2.05
206.	34.20
207.	1.40
208.	2.50
209.	18.00
210.	5.90
211.	7.70
213.	22.50
214.	7.20
217.	28.80
218.	29.05
219.	2.03
220.	12.85
221.	12.15
223.	17.80
224.	3.15
226.	2.25
227.	2.50
228.	5.40
229.	10.80
230.	17.10
232.	5.85
233.	1.13
234.	26.80
235.	3.60
237.	17.35
238.	2.05
239.	13.75
241.	3.15
242.	9.40
243.	19.35
244.	2.95
245.	11.05
246.	3.60
247.	23.85
248.	1.80
250.	2.70
251.	12.15
252.	3.45
253.	2.05
258.	2.95
259.	15.75
261.	2.70
262.	5.40
263.	4.05
264.	4.30
265.	2.03
266.	1.00
267.	3.15
268.	50
269.	3.60
270.	19.60
271.	50
272.	75
274.	10.35
275.	6.30
276.	34.65
278.	6.80
282.	14.85
283.	8.35
284.	3.40
288.	20.93
289.	2.95
292.	11.93
293.	1.35
294.	4.95
295.	5.20
296.	5.18
297.	2.70
298.	5.18
299.	2.05
300.	21.40
301.	9.00
302.	90
305.	2.50
307.	2.70
308.	17.55
309.	75
310.	4.05
312.	2.70
314.	75
316.	23.63
317.	7.45
318.	3.83
320.	7.20
321.	10.15
323.	4.50
324.	10.68
326.	13.50
328.	50
330.	2.30
332.	7.00
336.	5.15
337.	75
338.	26.80
339.	9.00
341.	3.60
342.	18.00
344.	1.80
347.	7.20
350.	2.03
351.	3.60
355.	3.60
357.	3.40
363.	17.10
364.	10.45
365.	9.00
367.	6.98
369.	16.65
370.	9.00
371.	10.15
379.	3.60
380.	3.75
384.	10.25
385.	24.55
388.	11.95
396.	10.35
401.	4.72

З місячних вкладок	2,328.94
Процент від моргечу	540.00
Разом	2,868.94

РОЗХІД.

Посмертне по бл. п.:

Волод. Боднар, в. 172	26.00
Юлія Бабяк, в. 108	11.00
Катерина Кохан, в. 385	112.00
Іван Селевач, в. 87	26.00
Ізабеля Огарек, в. 81	306.00

Розходи адміністраційні:

Платня робітника	160.00
Видатки канцелярійні	10.50
Разом	651.50

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем міс. липня остала	39,997.49
Прихід за серпень	2,868.94
Разом	42,866.43
Розхід за серпень	651.50
Готівка з кінцем міс. серпня 1925 остає	42,214.93

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Ґотівка	42,214.93
Морґечі	18,000.00
Разом	60,214.93

Стан довжний:

Фонд посмертний	45,140.57
„ адміністрац.	15,074.36
Разом	60,214.93

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

ПОЕТИ І ПОЕЗІЇ.

Кождий поет, чи він більше талановитий, чи менше, має вроджений дар поетичний. Але жаден поет, навіть найбільше талановитий, не може розвинутись і удосконалюватись, коли не читає творів других поетів, а особливо — добрих поетів.

Навіть набільші поети писали свої твори під впливом других великих поетів іноді навіть других національностий.

Правда, не кождий поет вміє сей вплив відповідно використати, але також правда, що без того впливу поет останеться на тому початковому стані, на якому вперве взявся писати свої поетичні проби.

Длятого ся стара але все дуже добра вказівка для поетів: Читайте твори других поетів, не раз, але 10 разів! — завсіди останеться золотою гадкою.

Українські поети повинні читати, як найбільше твори українських поетів.

В Америці є чимало українських поетів, а деякі з них вже доволі вибилися своїм таланом. Котрі виказались більшими успіхами, безперечно більше читали. Але всі українські поети, все, і всюди повинні тямити сей заповіт: Читати як найбільше творів українських поетів.

Книгарня Свободи має на складі такі збірники українських поетів.

Ґайдамаки. Т. Шевченка .... .50

Кобзар, повний ілюстрований збірник віршованих творів Т. Шевченка (брош.) 1.50

Кобзар Т. Шевченка, 707 сторін в оправі 2.50

Твори Тараса Шевченка в 3-ох томах (в оправі) 8.50

Твори Тараса Шевченка в 5-ох томах, в оправі 15.00

З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка, в оправі 3.40

Писання Богдана Лепкого, з нарисом його літературної діяльности, Вас. Верниволі. Том І. Вірші, том ІІ. Проза. В полотняній оправі 5.50

На сих книжках даємо також 25% опусту, коли замовлення виносить понад $2.00. Гроші або моні-ордери слати на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

МУЖИК ЛІКАРЕМ.

Було! В селі богато людий занепадав на здоровлю, хорує на всякі хороби, а лічити нема кому, бо в селі, крім баби-шептухи нема ані лікаря ані такого чоловіка, щоби міг людий ратувати.

От найшовся один мужик і пішов далеко, до одного славного законника вчитися лікувати. Вчивсь він там кілька літ; вернув назад в рідне село і вміло, по вченому, помагав кождому в потребі.

Про того чоловіка повинен знати кождий Українець і Українка, бо він не тільки, що помагав в хоробі, але й помагав своєму народові пильнувати його вольностий, боронити свого добра перед всякими ворогами і прямувати до кращого життя.

Як ви ще про него не читали, пришліть $1.50 до Свободи, а ми вишлемо вам книжку: Захар Беркут, написану Іваном Франком, [illegible]

ЦУКОР.

Чотири пяті цукру, якого вживають в Америці, виробляється з цукрової трощі, одну пяту з цукрових бураків. Цукрова троща росте лише в теплих краях і з відти — головно з Куби, а далі з Филипин та Джави привозять її а зглядно так званий „сирий цукор" до Америки.

Цукрова троща виглядає подібно як кукурудза, лише доходить часами навіть до височини 24 стіп. Кінцева віха має 2 до 4 стопи довжини. Що 3 до 4 цалі на головнім бадиллю є колінка, подібно як на бамбусі. З колінок виростають подовгасті листки. У бадилю призбирується корм для тих листків, який має около чотири пяті води, одну шесту цукру, а решту инших складників, які при виробі цукру треба усунути, щоб дістати чистий цукор. Через те цукрові поля мусять бути добре вогкі підчас росту. Коли троща дозріє, тоді обсікають з неї листки і палять їх. Вогонь сей винищує насікомих і лишає на плянтації врожайний попіл. Потім бадилля зрізують, вершки відтинають і оставляють в землі, а ту частину, яка має цукровий стрижень, дають до фабрики, де окремі вальці ломлять її і видушують з неї солодкий сік. Видушені частини ще поливають горячою водою, щоб виполокати з тканок весь цукор, а те, що ще з них останеться, сушать і опалюють тим матеріялом машини. Через весь час видушений сік підгрівають, щоб він не згус і не заткав рур і проводів.

Щоб очистити сік, чи як його називають „сируп" з непотрібних частин, його мішають з вапняним молоком і після сего добре розгрівають. Тоді деякі частини осаджуються на дні посудини, деякі збираються на верху і чистий сируп можна вже легко відділити. Опісля варять сей сируп доти, поки в ньому не начнуть творитися кришталики. Коли маса зробиться на пів густа, тоді вже в ній є майже чистий цукор, тому, що нечистота не кристалізується, а остає рідка. Ту масу кидають у діравий мосяжний кіш, який обертається зі скорістю 1000 разів на мінуту і з якого дірками виходить чиста вода, оставлючи в середині майже вже сухий цукор. Та се ще не є той цукор, якого ми вживаємо. У ньому находиться ще около 4 процент непотрібних частин і з вигляду він жовтавий. А так, як такий цукор лекше транспортувати, чим вже готовий, „рафінований," то й його у такім стані перевозять до великих фабрик-рафінерій в Ню Йорку, Бостоні і Сан Франциско, де відбувається друге і остаточне очищування.

В рафінерії жовтий цукор на перед „миють" в холодній воді, пересипають його через машини, де його сполікують сильні струї води. Потім розпускають його в горячій воді і переціджують через сита з полотна, щоб очистити з бруду, якого він міг набратися по дорозі з мішків та пак, потім мішають його з ще спеціяльними хемічними складниками, а накінець фільтрують через начиння наповнені вуглем з випалених звірячих костей. Тут він позбувається своєї жовтої краски. Потім варять його знова, поки в ньому не повстануть кришталі так, як се було вже раньше з сирим цукром. Тоді його знова миють і сушать доти, поки в ньому не останеться всего чотири соті відсотка вогкости. Накінець його пересівають і або прасують у голови чи кістки, або мелять на ріжної величини цукровий пісок або порошок.

Бураковий цукор, — який своїм виглядом нічим не відріжняється від цукру з трощі, виробляють головно в Европі, на Україні, в Німеччині, Чехословаччині та у Франції. В послідних часах також і в Злучених Державах почали його виробляти і перед війною було вже тут 67 цукроварinь, які зуживали шість міліонів тонів буряків і з того випродукували більше чим 850.000 тонів цукру. Виріб відбувається в той спосіб, що обчімхані бураки миють і ріжуть на тонесенькі пластинки, які заливають водою і ждуть, щоб вона набралася з них цукру. Ту воду кілька разів зміняється, поки нибереться всего цукру з буряків, опісля її очищують вапняним молоком і вугляним ґазом, виварують і очищують з жовтої краски вже не фільтрованням через звуглені кости, а при помочи сірчаного диму. Нечистоти, яка остається, вживають як корму для худоби, а висушеної бурякової маси, як штучного погною.

ЗДОРОВІ ЗУБИ.

Хто коли чекав своєї черги в дентиста, той знає, скільки то наболяться люди через ті зуби. Тай мало того, щоб раз заболіло і раз літи до дентиста. В кого раз зуби боліли, той може майже певно сподіватися, що ще нераз заболять. І біда не тільки в самім болю зубів. Зопсуті зуби можуть затроювати весь орґанізм і тяжко шкодити здоровлю.

Відома річ, що в кого зуби міцні, здорові, добре розвинені, той може їх захоронити, щоб не гнили і не кришилися. Тільки часто полоскати, чистити зубною щіточкою й не допускати, щоб вони нищились всякими бацилями, яких все повно в роті, та квасами, що творяться з частинок їжі, які залишаються між зубами. Та небогато людий має справді здорові і сильні зуби. Через те питання не тільки в тім, як їх охоронити, а передівсім, як такі зуби в людині виростити.

В першій лінії се залежить від матері, — поки ще дитина прийшла на світ. Перші зуби починають творитися в неї вже в пятім місяцю перед уродженням. І чи будова тих зубів буде досить і сильна і тверда, щоб опертися гниттю, се залежить від майбутньої матері, а саме, чи вона в той час, перед народженням дитини, здорова, і добре й правильно відживаляється. Коли мати в той час слабує або не зміцняє свого орґанізму відповідними харчами, то воно відібється взагалі на здоровлю дитини і з окрема на розвитку її зубів.

Найпотрібнійщі і найкориснійші харчі для майбутньої матері, се передівсім молоко, а далі листкова городовина, — салата, сира або свіжа варена капуста, бурякова гичка і т. и. — і врешті причиняються до творення нових здорових зубів свіжі овочі, масло, разовий пшеничний хліб і каша.

Коли дитина прийшла на світ, то правильний розвиток її зубів залежить також передівсім від годування, — і не тільки від того, чим її гудують, але й як годують. Від розвою щелепів залежить і зріст зубів.

Правильне годування підростаючої дитини вже точно установлене лікарською наукою і кожний добрий лікар може дати точну раду, як з малку годувати дитину і які страви чергою додавати до її дієти: помаранчевий сік, молоко, зупу, кашу і т. и.

Всяка слабість підростаючої дитини (кір, шкарлятина, і др. ч.) може перешкодити її нормальному розвоєви на довгий час. Коли дитина слабосильна і не росте як слід, то лікар може приписати їй рибячий жир, який причиняється також до зміцнення костей і зубів.

Коли тільки в дитини виклюються перші зуби, мати повинна чистити їх після кождої їди. Коли дитині минуло два роки, з нею треба правильно ходити до дентиста, щоб можна поправити які є недостатки в правильнім розвитку зубів. Весь час важна дієта, яка повинна обіймати подостатком овочевого соку, молока, городовини, добре звареної каші і хліба. Разовий хліб вона мусить добре пережувати і таким способом розвивати щелепи, в яких мають вирости другі зуби.

Пильна увага на дієту і на чистоту зубів, зараз з малку причиняється до того, що вони виростуть міцні і здорові й не піддадуться так швидко псуттю і гниттю.

НОВІ КНИЖКИ ЯКІ МОЖНА НАБУТИ У КНИГАРНІ СВОБОДИ:

М. Капустянський — ПОХІД УКРАЇНСЬКИХ АРМІЙ НА КИЇВ—ОДЕСУ В 1919 РОЦІ (короткий воєнно-історичний огляд). Части І., ІІ. і ІІІ. в 23 кольоровими схемами-шкіцами і документами в додатку. Ціна .... 70 ц.

М. Возняк — УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ. Ціна .... [illegible] ц.

ВИДАННЯ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" У ЛЬВОВІ:

Юра Шкрумеляк — ПОЇЗД МЕРЦІВ (картина Жерт і Трудів). Ціна .... 15 ц.
Василь Софронів — БО ВІРНА ВІНОЮ. (Збірка нарисів). Ціна .... 10 ц.
Евген Воровський — СЕРЕД КУЛЬ І ГРАНАТ. (Нариси). Ціна .... 10 ц.
Софія Тобілевич (Карпенко-Кара) — ТРИДНІ ГОСТІ (Спогади з побуту Українських Січових Стрільців на Східній Україні). Ціна .... 10 ц.

Замовлення слати до:
„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ.

Арендар в клопоті, комедія з сільського життя в 4-ох актах (8 осіб) .... 25 ц.
Султанша, сценічна картина в одній дії (7 осіб) .... 10 ц.
Степовий гість, драма в 5-ох діях (21 осіб) .... 40 ц.
Піймав облизня або Перекопустяни, жарт на одну дію (10 осіб) .... 20 ц.
Назар Стодоля, драма на 3 дії (5 осіб) .... 35 ц.
Суєта, комедія в 4-ох діях, І. Тобилевича .... 40 ц.
Підгіряни, мельодрама в 3-ох діях (9 осіб) .... 50 ц.
В домашнім затишу або Примірне подружа, сміховинка
Кара совісти, народна драма в 5. діях (20 осіб) .... 30 ц.
в 1-ій дії (4 особи), Жоржа Куртлін, перекл. Михайло Ценевенко .... 20 ц.
Борці за мрії, драматичні ескізи сельськоог життя на 4. дії (12 осіб) .... 35 ц.
Серед граду куль, або Неустрашима героїна, трагедія в 4-ох діях, в 5-ох відслонах зі співами (12 осіб) .... 40 ц.

Замовлення слати на адресу:
„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ
У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі [illegible] замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:
„SVOBODA", [illegible]

Осип Маковей.

МУХОЛАП.

(Оповідання).

В околиці села К. над Дністром появився незнайомий нікому чоловік, настільки неосторожний чи байдужий на всі прикази власти, що не зголосився в поліції, тільки так ходив собі свобідно, як за давних добрих часів. Першу вістку про нього принесла Парася, слуга команданта державної поліції, пана Вілька; вона наперед пані Вільковій, а потім і самому Вількови оповіла свою пригоду.

— Іду я — каже — собі попід ліс, дивлюся, аж там якись пан із сивою бородою, в окулярах, кидає мішком понад бодяки і ловить мухи чи щось таке. Стала я за корчиком і дивлюся, що він буде далі робити. А він сідає на землю і починає порпати, копати, щось виймає, щось ховає... Здається, чоловік не при розумі. Я обійшла його здалека; краще не сходитися з таким мухолапом.

Звіт Парасі не був докладний. Пан Вільк хотів ще знати, що той незнайомий закопував чи викопував, кому він давав знаки тою фаною чи тим мішком, чи се хто міг бачити, — Парася аж напудилася від тих допитів, але не могла нічого більше сказати. Командант, дбалий о спокій околиці, повіреної його опіці, покликав зараз свого поліцая, Франціщка Свідра, і приказав йому негайно найти мухолапа і привести його на поліцію.

Заки те все сталося берегом Дністра вонад водою ходив вояк цлового баталіону, Войтек Ржепа, котрий мав пильнувати границі, щоби хто з Буковини не перевозив Дністром горівки у Східну Малопольщу. Так цей Войтек побачив на краю Дністра дивне диво: Якийсь сивий пан, в окулярах, махав білим мішечком на патичку — і то в сторону Буковини: раз, другий раз, третій раз, потім заглянув у мішок, витяг з кишені фляшку, усів на землю — і не знати, що даді робив, бо з низу не було видко. Войтек Ржепа розумів свою службу, і хоч як не хотілось йому лізти на стрімку стінку берега, обовязок наказував йому придивитися сьому підозрілому панкови з близька. Нема сумніву: се вимахування хоругвою в сторону Буковини мало своє значіння, — він давав знак пачкарям по другім боці, щоби о третій годині по півночі бралися до роботи.

Мухолап сидів на камені і затроював спіртом якогось мотиля, коли Ржепа станув коло нього і промовив грізно: — Що ви тут робите?

— Чи не бачите? — відповів мухолап.

— Се румунська горівка, що коло вас стоїть?

— Не знаю. Спробуйте!

Ржепа підніс фляшку до сонця, потягнув здорово і причмокнув.

— Ви звідки маєте сю горівку?

— Купив.

Мухолап сховав спокійно мотиля у коробку і видивився на вояка трохи здивовано, трохи з цікавістю.

— Хто ви є? — допитував вояк далі.

— Професор краківського університету.

— Говоріть се комусь дурнійшому, а не мені.

— Як найду, то скажу.

Ржепа не поконився на відповіди, лише питався дальше: — Чого ви махали фаною три рази в сторону Румунії?

— Бо треба було.

— Ну, то я вас арештую.

Мухолап не противився.

В ту хвилину, мов покликаний, надійшов скоренько поліцай Свідер. Ржепа оповів йому все, що бачив, — і оба тішилися дуже, що зловили такого непевного гостя.

Ржепа остався над Дністром, а Свідер повів мухолапа до поліції. По дорозі не питав його нічого, тільки казав йому йти наперед себе.

— Скорше, скорше, бо я не маю часу. Я вже й так набігався за вами, як пес.

— Чи я вам казав? — боронився мухолап.

— Ви не жартуйте зі мною, — відповів поліцай твердо, — бо я жартів не знаю.

Мухолап замовк.

По подвірю станиці поліції ходила Парася. Як побачила мухолапа, зараз побігла до Вількової: — Іде, йде, той самий, що я його бачила під лісом.

Вількова вибігла на ганок, подивитися як на диво. В селі було страшно скучно жити, тому всяка новинка займала її.

Надійшов мухолап, а за ним поліцай, оба спочені, бо жара пекла. Вількова здержала поліцая.

— Муж спить по обіді, зачекайте! Ідіть до кухні, пообідайте! Сей пан чей не втече.

— Нехай спробує, то я його кулькою дожену — погрозив Свідер, поцілував Вількову смачно в руку, усміхнувся, моргнув до неї і пішов у кухню.

Вількова пішла за ним, але по хвилині вийшла знову на ганок, бо дуже кортіло її побалакати з мухолапом. Той сидів на лавочці, обтирав цілу голову хустиною, потім чистив окуляри і віддихав тяжко, — видко втомився. Виглядав дуже нещасливо: одітий звичайно, як на дорогу, запорошений, з торбою на плечах, бляшаною коробкою з переду і другою торбою з боку, — палиця і сітка на комахи стояли сперті об стіну.

Вількова почала розмову: — Ви приїхали сюди з Кракова?

— Так.

— За чим?

— Ах, знаєте, тут у вас є прекрасна фльора і фавна — і я хотів побачити.

Вількова счудувалася: — Прекрасна Фльора і Фавна — тут у нас? Я про них не чула. Вони тут мешкають?

Мухолап видивився на Вількову і відповів спокійно: — Се не є ніякі люди, тільки цілий світ ростинний і звіриний. Маєте тут у своїх ярах Дністрових предивні рідкі ростини, мотилі, ящірки, вужі Ескуляпа... От як би хто мені одного такого вужа найшов, я заплатив би. Мабуть їх тут уже мало.

— А коло Кракова їх нема? — дивувалася пані Вількова.

— Адже я вчилася, що під Вавелем в печері є навіть страшний смок.

— Був колись, — відповів мухолап — тепер його потомки розлізлися по кресах і напастують спокійних людий.

Вількові прийшли на думку слова Парасі, що той мухолап не при розумі — і вона вступилася в двері, щоби на всякий случай можна скоро сховатися. Але як жінка поліцая, вважала своїм обовязком пильнувати його так так довго, поки Свідер пообідає і муж виспиться.

Мухолап виняв з кишені якусь закуску і почав їсти. Тимчасом з комнати роздався небавом грімкий голос команданта Вілька: — Карольцю! — Се він кликав жінку.

Карольця вбігла до комнати, побула там хвилинку, потім покликала Свідра з кухні і обоє попросили мухолапа до канцелярії разом зі всіми його торбами і приладами. Почалося слідство, при котрім крім Свідра була й Карольця, бо на селі скучно жити, а тут трапляєся новина.

— Легітимація! Абсолютно! — гукнув зараз при вході товстий Вільк.

Мухолап подав і ждав скромно коло дверий, — ніхто не просив його сідати. Вільк дивився на легітимацію і на мухолапа, оглядав печатки, надумувався і вкінці рішив: — То може бути правдива легітимація, абсолютно, а може бути й підроблена. Знаємося на таких штучках. Тут мені в околиці крутяться всякі большевики й Українці — і кождий має якусь відповідаю за спокій, — абсолютно! Чому ви не зголосилися в старостві і в повітовій команді поліції і в мене?

— Бо мені було не подорозі.

— Не по-до-ро-зі — повторив Вільк з глумом. — Свідер, зробіть ревізію!

Свідер зняв з професора велику бляшану коробку і з замахом висипав з неї на ліжко Вілька все, що він було. Там були три золотисті ящірки з синявими головками, один вуж і дві веретільниці. Ящірки зараз збігли з ліжка на поміст, а вуж і веретільниці порозлазилися по ліжку і шукали дороги на землю.

— Гвавт! — скричала пані Карольця і кинулася до дверей. Пан Вільк відскочив також від ліжка, а Свідер перший був у сінях. На крик надбігла й Парася і счинила з нею переполох, як би не знати, що сталося. — Вужі, гадюки в хаті! А деж ми будемо спати?

— Не бійтеся! — успокоював їх професор. — Се дуже невинні сотворіння. Чи можу собі їх забрати?

— Алеж забирайте собі до чорта то гаде! Абсолютно! — скрикнув люто пан Вільк. — Ще мені того не доставало в хаті! Чому ви не сказали, що маєте в коробці?

— Ну, як ревізія, то ревізія!

— Ви мене не питали — боронився професор і сховав обі веретільниці знов у коробку.

Вуж тимчасом і ящірки залізли під ліжко пана Вілька. Професор поклався на поміст, заглядав під ліжко, казав собі подати палицю, шукав нею утікачів — ніщо не помогло. Потім сам відсунув ліжко від стіни — було пусто.

— Або залізли в ті діри коло стіни, або є в ліжку, — виясновав він пригоду спокійно — шкода мені того вужа, се був прекрасний екземпляр.

Тимчасом пан Вільк падькав також: „Деж я буду спати?!" А його жінка і Парася і Свідер вибігли на подвіря і все дивилися під ноги, чи не лізе за ними „гаде".

— Я казала пані — говорила Парася — що то якийсь непевний чоловік. На що йому сі гадюки здалися? І не боїться! В руки бере! Чарівник!

Пан Вільк зрікся великодушно дальшої ревізії у мухолапа, бо важнійша була тепер ревізія його власного ліжка, вийшов на подвіря і видав приказ:

— Свідер! Тут в селі є Жид Гольдер, що приїхав за телятами. Найдіть його абсолютно і на його возі поїдете з тим паном до міста. Там передайте його панові комісареви, нехай собі з ним робить, що хоче! Абсолютно! Чого я маю морочити собі голову? А будьте осторожні, бо може то є правдивий професор, то готов нам наварити пива. Розумієте?

Їзда до міста на возі з телятами не була така прикра, як мухолап боявся, бо він за той час успів Свідра навчити, що са наддністрянська околиця своєю фльорою і фавною подібна до чорноморської і середземноморської; тут є мотиль Saturnia Pyri, тут є квіти Cypripedium calceolus, Pulsatilla pratensis, Amygdallus, Iris aphylla такий самий, як на Сицилії, Adonis, акація — Гледичії, славна Ephedra dystychia — остання допотопної ростинности, чудові ящірки, суслики... Дещо з того показував професор по дорозі, або виймав із своїх коробок.

Треба признати, що поліцай Свідер при сій лекції лише раз задрімав, і то на малесеньку хвилиночку, за що в нагороду дозволив професорови злізти з воза і зірвати чудовий горицвіт (Adobis), котрого він забажав, як дитина.

На поліції в місті відбулося все далеко гладше, як на селі. Тут передовсім був поліцай з Познанщини, з німецької школи, і той попросив професора підождати, поки надійде начальник. Начальник, Казимир Корнфельд, котрий уже післав ца на Корнєвіч, бо його наречена не хотіла за Корнфельда вийти замуж, показався чоловіком майже світовим. Увійшовши в канцелярію, він мовчки приняв від Свідра записку Вілька, а від проф. його легітимацію; не сказавши слова, сів за стіл, закурив папіроску і задумався над легітимацією кілька хвилин; потім помалу і поважно спитав професора: — Умієте читати і писати?

— Умію! — відповів професор з радістю.

По сій відповіди Корнєвіч знову задумався глибоко. Його служба наказувала йому не вірити нікому, але бували випадки, що не повірити було небезпечно — і се вимагало докладної розважности. Вкінці Корнєвіч встав з крісла, подивився ще раз на фотографію в легітимації і на професора і спитався: — Чи маєте тут кого знайомого в місті, хто потвердив би вашу ідентичність особи?

— Може й найдеться — відповів професор. — Хто вчився у краківськім університеті, той повинен мене знати. Може є який лікар?

Корнєвіч заглянув у якийсь зошит: Доктора Смолинського знаєте?

— Знаю.

Корнєвіч післав за Смолинським і знову задумався.

Лікар Смолинський не був добре записаний в поліції, — се був Українець, котрий сидів місяць в арешті і котрому не можна було доказати, за що він сидів, — так він зовсім не втішився, коли його покликали на поліцію. Є такі уряди, до котрих і ангел не йшов би радо, а не то чоловік з первородним гріхом, що є Українцем.

На щастє, відвідини в поліції скінчилися зовсім нешкідливо і навіть весело. Смолинський вступив у двері і счудувався:

— Пане професоре, і ви тут?!

— Еге! і я тут, для студій подільської фавни і фльори... Найшов тут потомків підвавельского смока...

Давні знайомі аж поцілувалися на радощах, а пан Корнєвіч побачив у тім поцілунку потвердження ідентичности особи професора, дав йому дозвіл ходити по всіх ярах і вертепах і на прощання подав навіть руку.

Лікар запросив професора до себе в гості.

ФАРМИ!

ФАРМИ І ДОМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма 90 акрів, 25 акрів грубого ліса а решта засіяно ріжнородним збіжем, дім 8 кімнат, сайло і 3 других будинків, вода на фармі і в усіх будинках, 10 коров, 5 кнібок, 2 коні, 60 курий і всї фармерські машини, фарма при стейтовій дорозі і близько школи, 2 милі до міста, дохід з молока і яєць $300 місячно. Ціна $5,000, готівкою $2,500.

3-фамілійний мурований дім. Ціна $6,000, готівкою $2,000.

S. FILANOWSKY,
103½ St. Mark's Pl. (E. 8th Street), New York City.
або 92 Main St., Flemington, N. J.
Tel. 332 L.

ПРОДАЄТЬСЯ ФАРМА В НЮ ДЖЕРЗІ СТЕЙТ,

при місті і близько мурованої дороги. Фарма 153 акрів, 120 акрів орного поля, а решта ліс і пасовиско, в поблизу велика ріка, а в ріках коло фарми гарний сад, дім 12 кімнат разом з урядженем, велика стодола і 6 інших будинків, в дуже добрім стані, богато збіжа, як: вівса, пшениці, кукурузи і т. п., 27 дійних коров, 1 бурий, 4 коні, 250 курий, 6 безрог, гуси і качки, новий трактор, автомобіль, газелиновий інжин, парова молотільня і машина до жаття і вязання і решта велика скількість ріжних приборів, яких потрібно до фармерства. Ціна $16,000. Готівкою $6,000, а решта на малі сплати.

ФАРМА 42 акри, 60 акрів орного, а решта ліс і пасовиско, сад і ріка, дім 6 кімнат і 5 інших забудовань, 6 коров, 2 коні, 200 курий, 5 безрог і богато інших річей, а всї машинерії, півтора милі до міста. Ціна $4,200, готівкою $1,300, решта на легкі сплати.

PETER OWDY,
194 Ave. A, New York City.

„ЦАРІВНА"

ПОВІСТЬ

написала ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

Ціна $2.00.

Можна набути в Книгарні „Свободи"

„SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДО УКРАЇНЦІВ В ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Українська Громадо! Корпорація Український Дім в Джерзи Сити відзивається до Вас о цею дорогою і кличе Вас до співучасти в спільній справі, а це — в справі набуття власного Українського Дому, який є дуже потрібний для здійснення і задоволення просвітно-культурних вимог української іміграції.

Почин до основання такої корпорації дали кілька товаристві, і ця корпорація вже є тутешніми стейтовими властями затверджена. До цего часу вже корпорація нараховує кількаканціять десяток членів уділовців зі значною сумою гроша. Однак, щоби приступити до купна дому, потрібно більше грошей, потрібно участи всего українського загалу нашої місцевости і потрібно кождому стати членом-властителем, потрібна загальна його піддержка в цім так дорогім і бажаним ділі.

Корпорація Укр. Дім покищо, до часу, буде мати ширше загальне зібрання членів і симпатиків в понеділок дня 7-го вересня, 6.30 вечером (на Лейбор Дей) 1925 р. під ч. 387 Гренд ст., Джерзи Сити, Н. Дж.

Кождий Українець і Українка співчуваючи так важній справі, з цікавости, може прийти на збори і послухати як ця справа мається. Чергові збори Корпорації Українського Дому відбуватимуться кожної пятниці по 1-шім і 15-тім в місяці.

Тож не забувайте, приходіть, та приводіть своїх знакомих та ставайте членами Українського Дому, працюйте спільно щиро і чесно, а невдовзі повстане наша святиня, як осередок українського життя на славу нам і нашому молодому українському поколінню. Тож до діла Українська Громадо!

Дирекція Корпорації Українського Дому в Джерзи Сити, Н. Дж.

ПОДЯКА З КРАЮ.

Виділ читальні Просвіти в Тишівниці, повіт Сколе, Галичина, звертається отсе з просьбою помістити в Шановнім часописі подяку громадянам, які причинилися своїми жертвами до відбудови дому читальні.

Отсі громадяни з Тов. ім. М. Грушевського, відділ 158 У. Н. Союза в Рейсин, Виск., зложили жертви: А. Дзидзан, О. Тімо, Д. Мельник, А. Шупінний, О. Галів, В. Корчинський, М. Ступак, П. Михайлишин, С. Саблаташ, М. Жукевич, Іван Росляк, В. Панасюк.

Всім їм складає виділ читальні Просвіти в Тишівниці щиросердечну подяку за прислані жертви, а зокрема А. Дзидзанови за уладження збірки.

Тишівниця, 18. серпня, 1925.

Михайло Равлінко, голова; Пилип Садовий, касієр.

ПЕРШІ ВІСТКИ ПРО ЦИГАРА.

Найдавнійша вістка про „звої тютюну" або цигара походить із року 1555, в „Історії Нікарагви". Автор книжки Дон Гонзалез Фернандез де Овієдо і Вальдез пише там про „звинені листки ростини" таке: „Індіяни сходяться і ошоломлюються залобки в Чіка, сильною, квасковатою горівкою з кукурузи. Горівка ця подібна на юшку, в якій бється яйця. Коли вони зачали пити, бере кацик пакет листя ростин, довгого яких шість палів, а грубого так як палець мужчини. Це листя є звинене разом і обвязане ниткою тоїж ростину. Дуже старанно плекають цю ростину. З того листя роблять ці звитки. Індіяни запалюють їх з одного кінця, другий кінець встромлюють до уст, вягають дим, задержують його хвилину, а потім викидають і видмухають його устами й носом. Такі звитки спалюються помало цілий день (!). Кождий Індіянин має їх, а називають їх „інвокет", по еспанськи „тобако". [illegible]

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ УКРАЇНЦЯ В БРАЗИЛІЇ.

Бразилійська Праця пише: Дня 31. липня помер в Прудентополі в українськім шпиталі трагічною смертю Василь Лопатюк. Його пробив ножем сусід, який, програвши з ним процес, впав у божевільний шал, і вийшовши зі салі судової, кинувся з ножем на нього та пробив його на улиці.

Мимо опіки лікарської і операції, яку відбув др. Богомолець при асисті д-ра Івана Леха і д-ра Никольського, рано дня 31. липня с. р. заосмотрений Найсвятійшими Тайнами, помер покійний, прощаючи ворогови, як випадає для християнина. Бл. п. Василь Лопатюк належав до практикуючої нашої інтелігенції, яка не стидаєсь Христа і Його науки. Оставив старенських родичів, вдовицю-жінку і двоє маленьких діточок. Хотяй похорон відбувся ще того самого дня, в якім помер, на похороні було богато народу. Можна було бачити майже всю прудентопільську інтелігенцію всякої народности. Покійник належав до перших українських емігрантів, які приїхали до Прудентополіс. Учителював якийсь час в українській школі, був опісля довгі часи секретарем при Дирекції Еміграційній а навіть якийсь час директором еміграції. Послідними часами займався адвокатурою. Все тверезий, взірцевий син своїх родичів, люблячий батько родини, один з найсвідоміших українських наших поселенців. Тому і не диво, що не обійшлось без жадної акції народної, в якій він не брав живої участи. Торік став був відвічальним редактором „Праці", яку видає Спілка Видавнича Тов. України.

Враз з покійником сходить до гробу один з найвизначнійших наших Українців в Бразилії; бо вірний і практикуючий син католицької Церкви, а заразом і вірний син України, який ніколи не жалував труду ні праці, коли ходило хоч чим прислужитись своїй Ненці. Знані його труди як і давнішого секретаря Товариства України. Він переводив на бразилійську мову статут сього товариства; він брав живу участь у всіх зборах Товариства виділу. Був також один з найділяльнійших в комітеті Українського Дня. Крім того доброю радою в ріжних справах зєднав собі серця многих кольоністів, які мали в нім все доброго оборонця в ріжних потребах і доброго дорадника. Тому і не диво, що загальний жаль огорнув всіх, не лиш його приятелів і клієнтів, але також і всіх знакомих, для яких був завсіди добрим і вічливим.

Сумно лиш, що так нежданно і трагічною смертю помер Українець, що ніс усе високо національний прапор, що хоч на чужині, то однак все стояв і побивався за права нашого поневоленого народу; стояв в його обороні. Память про покійника заховають у пошані усі, які його знали і серед яких працював. Нехай легкою йому буде вільна бразилійська земля. В. И. П.

Іван Турґенєв.

ДВА БОГАЧІ.

Коли славлять при мені богатого Ротшільда, який з великих своїх доходів дає цілі тисячі на виховання дітий, лічення хорих і захисти для старців, — я звеличую та хвалю.

Однак звеличуючися та хвалячи його, не можу не згадати одної бідної селянської родини, яка приняла сироту-племінницю у свою нуждену хату.

— Візьмемо Катрю, — говорила баба, — то останні гроші підуть на неї, — не буде за що навіть соли купити, юшку посолити...

— А ми... й несолену, — відповів мужик, її муж.

Далеко Ротшільдови до того мужика!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ своїх приятелів, Мантуляка, Павла Стах і М. Бало. Адреса: ST. ALCHA, Gen. Delivery, Halfway, Mich. 206-08

ТРЕБА української бухгальтерки в віці коло 25 літ, з університетським або торговельним образованєм, практичної двінни. Мусить говорити і писати по англійськи. A. E. BILINSKY, 20 University Avenue N. E. Minneapolis, Minn. 206-8

БУЧЕРНЯ І ГРОСЕРНЯ на продаж, бизнес вироблений поміжи Українцями, Поляками і Литовцями. Ціна приступна. По близші інформації прошу голоситись до: A. STARON, 128 Chapel St., Newark, N. J. 208-10

РІДКИЙ СЛУЧАЙ купити добре вироблений бизнес, ресторант, продається з причин непорозуміння спільників. З невеликим капіталом $2000. Річний дохід $15,000. Бизнес на головній улиці в Атлентик Сіті, близько Пенсильванської стації. Голосистись: Sem. Kerechuk, 1219 Atlantic Avenue, Atlantic City, N. J. 207-12

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ І ГРОСЕРНЯ межи Українцями. Продається по причині відїзду до другого міста. Голоситись до: 207-10
P. NAKONECHNY,
59 Beacon Street, Newark, N. J.

МАЮ НА ПРОДАЖ БУФЕЙ, СТІЛ, КРІСЛА І ДРУГІ РІЧИ.
Інтересовані зволять звертатися на адресу: 207-8
TAILOR,
218 E. 6th Street, New York, N. Y.

ДОБРА НАГОДА для Українця. 6-фамілійний дім зі штором (на евни конер). Голоситися сейчас до P. SOKALCHUK, 16 East 4th Street, New York City. 208

ГОТЕЛЬ НА ПРОДАЖ,
близько Алентави, на головній цементовій дорозі між Алентави і Скрентон; готель цегляний, має 12 кімнат і салю на танці, рівнож 2 доми дерев'яних і инші будинки, 13 акрів землі. Ціна з бизнесом $14,500.

ФАРМА 105 акрів, близько Алентави, камінний дім і велика стодола, гараж на 2 машині, курник, великий будинок на 3000 курий, 10 коров, 3 коні, 4 безроги, 250 курий і всі потрібні машини. Ціна $8,500. 207-11
D. KARPOWICH,
Real State & Notary Public
406 Ridge Ave., Allentown, Pa.

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по каталог до:
UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ЮЛІЯ ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИНАЙМАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

НЕЩАСТЄ.

В одному селі жили собі люди спокійно та працювали на хліб, помагаючи один другому. Аж тут одної днини принесло до села боярина. Боярин, не питаючи громади, забирає поле, пасовиска, луги, забирає ліс, будує рогачку, щоби дерти з селян мито, словом — пан, властитель не тільки поля, ліса і всякого громадського добра, але й душу хотів загарбати. Та не попав він між рабів, а між мудріших, здорово думаючих людий, які давай боярина з села викурювати.

Як сї хлопи для собі раду з непрошеним наїзником, як завзято і мудро обороняли свої права і вольности своєї громади, довідаєтеся з книжки: „Захар Беркут, написаної Іваном Франком, яку Свобода радо Вам вишле по одержанню від Вас $1.50 моні ордером або марками.

Якраз тепер пора читати, і то конче, ту прекрасну книгу нашого великого писателя, щоби причинитися єдности, організованости та солідарности до вигнання наїзника з нашого рідного краю.

ХЛОПСЬКИЙ СИН.

Одного разу вродливий парубок, селянин, полюбив дочку богатого боярина. Станом вони були дуже далекі від себе — він, хлоп з простому, мужицькому уборі-одязі, вона — дочка богатиря, вихована по панськи.

Щож робити парубкові? Як підійти до батька хорошої панни просити о її руку? Чи тато позволить дочці вийти замуж за хлопа? А чи дочка не зсикає? Чи пасує хлопови з панами дружитись?

Як котрий з вас, хлопці, хоче про се дізнатися, (а прекрасно то цікаво) то пришліть $1.50 моні-ордером або марками до Свободи, 83 Grand St., Jersey City, N. J., а ми вишлемо вам книжку: ЗАХАР БЕРКУТ, написану Іваном Франком, з котрої ви, мені є певні, будете вдоволені і не тільки, що довідаєтеся про повищі питання, але й богато більше знання наберете про те, як відносились хлопи до панів в давніх рідних краю в давну бувальщину.